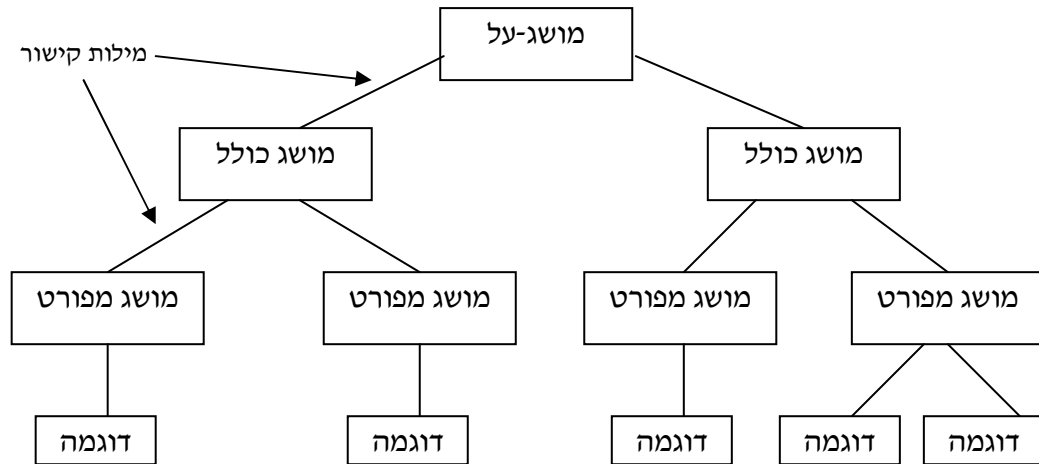

מיפוי מושגים

עריכת מפת מושגים היא דרך להצגת מושגים והקשרים ביניהם כפי שהם מאורגנים במבנה הקוגניטיבי של הלומד. כמו כן היא ייצוג גרפי של תהליכי למידה, הכולל זיהוי מושגים בגוף ידע מסוים, ארגונם באופן הירארכי – ממושג-העל הכולל ביותר עד המושג המפורט, ויצירת קשרי גומלין משמעותיים ביניהם. את הקשרים מבטאים בקווים ועליהם כדאי להוסיף מילים או משפטי קישור קצרים. המבנה הכללי של מפת מושגים:

הממד האנכי מתקבל כאשר ככל ששורדים במפה עוברים ממושגים כוללניים למושגים פחות כוללניים. הממד האופקי מתאר מושגים באותה רמת הכללה.

במיפוי מושגים הלומד מקשר באופן פעיל את המושגים החדשים למושגים הקיימים בעולם הידע שלו. בתהליך זה נדרש הלומד לשקול ולארגן את הרעיונות והמושגים החדשים כך שישתלבו ויטמעו במבנה הקוגניטיבי הקיים או ישנו אותו.

מיפוי המושגים מאפשר:

למורה	לתלמיד
• חשיפת הידע הקיים של הלומד ואיתור מושגים שגויים	• ארגון ידע, הבנתו והפנמתו
• הערכה מעצבת של מהלכי ההוראה-למידה	• פיתוח חשיבה רב כיוונית
• אבחון מצב הלומד ומעקב אחרי התקדמותו	• עזרה בהכנה לקראת כתיבת עבודה
• הערכה מסכמת בסיום לימוד נושא	

הצעה למהלך הפעילות

1. באופן אישי: בחירת 10-12 מושגים מהחומר שנלמד (ממאגר נתון או בבחירה עצמאית) ומתן הסבר קצר על כל מושג.

2. בזוגות : השוואת המושגים עם בן זוג ובחירת 10-12 מושגים (שלב זה יתבצע רק אם המיפוי ייערך בזוגות).
3. כתיבת כל מושג על פתק.
4. סידור המושגים בסדר הירארכי – מהמושג הכולל ביותר עד לדוגמאות.
5. מתיחת קווים בין המושגים שיש ביניהם קשר אנכי או אופקי וכתיבה על הקווים את המילות הקישור המבטאות את יחסי הגומלין שביניהם.

הצעות לסיכום הפעילות

במליאת הכיתה : הצגת דוגמאות למיפוי תוך כדי דיון במרכיבים ובקשרים שבין המושגים או החלפת המיפויים בין תלמידים והערכתם.